

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Hvidovre, 16. december 2009
Sag 09/1113 – Dok. 14271/09 SL/mol/kft

Mennesker med handicap frygter fremtidens kontorpakker og dokumentformater

DH har noteret sig, at der igen er debat om standarder i forhold til dokumenter og om mulighederne for at benytte forskellige kontorpakker i den offentlige sektor – staten, regionerne og kommunerne.

DH har ingen intentioner om at blande sig i den offentlige sektors adgang til at vælge den bedste og billigste løsning i forhold til udveksling af dokumenter og indkøb af kontorpakker i øvrigt.

DH har derimod en stor interesse i at sikre, at de valg, der træffes, ikke medfører en yderligere marginalisering af personer med handicap i forhold til at kunne deltage i samfundslivet på lige fod med andre som borgere og som ansatte inden for den offentlige sektor.

DH finder det afgørende, at blinde og svagsynede, ordblinde, personer med nedsat funktion i hænderne og mange flere i fremtiden vil kunne benytte deres talesyntese, talegenkendelse, genveje m.v., som er en forudsætning for, at de kan opnå deres rettigheder som borgere i kommunikationen fra/til den offentlige sektor og som ansatte inden for den offentlige sektor.

DH mener, at der er behov for yderligere viden i forhold til konsekvenser/muligheder for tilgængelighed for personer med handicap, f.eks. blinde og svagsynede, ordblinde, personer med nedsat håndfunktion med flere, før der træffes beslutninger om valg af standard til udveksling af dokumenter inden for den offentlige sektor og mellem den offentlige sektor og borgerne, og før man vælger konkrete nye strategier i forhold til anvendelse af kontorpakker.

DH anbefaler, at man udskyder beslutningen til disse muligheder er blevet undersøgt.

Nedenfor gør DH rede for hvilke spørgsmål, vi som minimum mener bør undersøges, før der træffes politiske beslutninger i Folketinget med konsekvenser for borgernes muligheder for at deltage på lige fod i samfundslivet.

For det første er det vigtigt at undersøge, om den ene eller den anden standard giver de bedste muligheder for at sikre tilgængelighed for personer med handicap.

DH er ikke i stand til at afgøre, om ODF og/eller OOXML er i stand til at sikre tilgængelighed for personer med handicap. Det tror vi heller ikke, at der er andre, der er i stand til at afgøre. Viden om de to løsninger og deres konsekvenser/muligheder i forhold til tilgængelighed er ikke tilstrækkeligt undersøgt og belyst, og der er fortsat kun begrænsede erfaringer med konkrete implementeringer af de to standarder:

- Er det ene bedre end det andet til at sikre tilgængeligheden for personer med handicap?
- Er der begrænsninger hos det ene, som man ikke finder hos det andet i forhold til åbenhed, beskrivelse, dokumentation, ejerskab m.v.?
- Hvad er det vigtigste for at kunne sikre optimal tilgængelighed – lavest mulige fællesnævner eller størst muligt potentiale for layout m.v.? Og har de tekniske muligheder nogen væsentlig betydning for tilgængeligheden, hvis grænseflader m.v. er beskrevet tilstrækkeligt og overholdes?
- Er der behov for yderligere dokumentation i forhold til de forskellige valgmuligheder (standardiseringen m.v.) for at sikre tilgængelighed for personer med handicap?
- Hvilke tilgængelighedsproblemer opstår eller kan opstå, når et dokument konverteres til og fra de to standarder?

For det andet er det vigtigt at undersøge, hvorvidt valget af den ene eller den anden standard har positiv eller negativ betydning for mulighederne for at vælge kontorpakke, set i forhold til tilgængelighed for personer med handicap.

DH har fulgt implementeringen af kontorpakker i det offentlige. Langt fra alle lever op til krav om tilgængelighed.

Det er i hvert tilfælde helt sikkert, at fremtidens kontorpakker skal sikre tilgængelighed, så alle mennesker med handicap kan benytte dokumenterne:

- Hvordan fungerer de nuværende kontorpakker på markedet i forhold til at sikre tilgængelighed til dokumenter baseret på de forskellige standarder?
- Hvordan kan man sikre, at både de såkaldte proprietære og open source programmer i fremtiden lever op til tilgængelighed for personer med handicap, når det gælder om at kunne benytte talesyntese, talegenkendelse m.v.?
- Er standarderne uafhængige af platform/styresystem? Hvis en bestemt standard forudsætter brug af en kontorpakke, der ikke er tilgængelig, er det så muligt at bruge et andet tilgængeligt program?

- Har det konsekvenser for brugerne, hvis der er nogle, der pga. deres handicap, skal arbejde med en kontorpakke, mens andre på virksomheden benytter en helt anden kontorpakke? Har det f.eks. betydning for efteruddannelse, kollegial støtte osv. eller medfører det konverteringsproblemer?
- Er der forskel på, hvordan de enkelte producenter/kontorpakker her og nu og i fremtiden håndterer hensynet til tilgængelighed for personer med handicap – er det indarbejdet i programmet, eller forudsættes det, at borgeren benytter kompenserende programmer (talesyntese, talegenkendelse m.v.) sammen med den pågældende kontorpakke?

For det tredje er det helt afgørende at finde ud af, hvordan de nødvendige kompenserende programmer (talesyntese, talegenkendelse m.v.) fungerer sammen med den valgte standard og kontorprodukt. Vi kan nok ikke forvente, at de enkelte kontorpakker i sig selv indeholder alle mulige nødvendige funktioner, for at personer med handicap uden problemer kan anvende dem. Derfor skal både standard og kontorpakke være kompatibel med kompenserende programmer. Der er en form for flydende overgang i forhold til, hvornår det er standarden, der sikrer tilgængelighed, og hvornår tilgængeligheden sikres af kontorpakken, der understøtter standarderne:

- Hvordan sikres det, at de kompenserende programmer nu og i fremtiden kan benyttes sammen med den/de valgte standarder og kontorpakker?
- Hvordan sikres den nødvendige udvikling af de nødvendige kompenserende programmer, således at barrierer kan overkommes for personer med handicap i forhold til de politiske valg af standard og/eller kontorpakke?
- Hvilke standarder og/eller kontorpakker giver den bedste mulighed for at sikre sammenhæng mellem kompenserende og almindelige produkter til håndtering af dokumenter for alle?

For det fjerde bør det også undersøges, hvilke muligheder man har for politisk at pålægge producenter med flere at skulle følge nogle bestemte standarder m.v., der sikrer tilgængelighed. Dette er nødvendigt, for at den offentlige sektor til enhver tid kan være sikker på, at de kontorpakker, der købes og installeres, lever op til krav om tilgængelighed for personer med handicap?

DH vil anbefale, at man udskyder beslutningen af valg af standard og større skift i kontorpakker til der er blevet foretaget ovenstående undersøgelser i forhold til tilgængelighed.

Valget af standard hænger sammen med valg af kontorpakke og begge dele påvirker de kompenserende programmer.

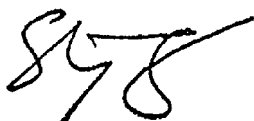
Hvis beslutningen ikke udskydes, indtil der foreligger en afklaring i forhold til tilgængelighed, risikerer vi at udelukke personer med handicap fra at kunne opnå ansættelse i og kunne kommunikere med det offentlige.

DH mener, at det må være helt naturligt, at Videnskabsministeriet foretager den nødvendige kortlægning af ovenstående – plus evt. yderligere problemfelter – før Folketinget træffer en beslutning. Derfor anbefaler vi, at Folketinget pålægger ministeren at undersøge dette, og udsætter beslutningen til undersøgelsen er afsluttet.

Som det fremgår af ovenstående, er der tale om ”svært stof”, hvorfor det er helt afgørende, at der træffes beslutning på et oplyst grundlag i forhold til bl.a. tilgængelighed for personer med handicap. Vi tror ikke dette grundlag er til stede for nærværende.

Dette er et meget vigtigt område for mennesker med handicap. DH vil derfor meget gerne i dialog med udvalget. Hvis der behov for yderligere bemærkninger i forhold til ovenstående, er det muligt at kontakte konsulent Monica Løland på tlf.nr. 3638 8524 eller undertegnede på tlf.nr. 3638 8528 eller 8612 3840.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'SL' followed by a stylized flourish.

Stig Langvad
Formand